

Ukrepi države za omilitev posledic epidemije COVID-19

iz

I.) **Zakona o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (t. i. 5. Protikorona zakon-Sprejet v DZ RS dne 15. 10. 2020, objavljen v Uradnem listu št. 152/20 z dne 23. 10. 2020, začetek veljavnosti 24. 10. 2020)**

Ukrep št. 1 (členi od 68 do 78):

- **Delno povračilo nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo**

Upravičenci:

- vsi delodajalci v RS (tudi športna društva):
 - ki delavcem začasno ne morejo zagotavljati dela zaradi posledic epidemije in
 - ki jim bodo po njihovi oceni prihodki v letu 2020 zaradi epidemije ali posledic epidemije upadli za več kot 20 odstotkov glede na leto 2019. Če niso poslovali v celotnem letu 2019 oziroma 2020, so do ukrepa upravičeni tudi tisti delodajalci, ki se jim bodo povprečni mesečni prihodki v letu 2020 zaradi epidemije ali posledic epidemije znižali za več kot 20 odstotkov glede na povprečne mesečne prihodke v letu 2019. Če v letu 2019 niso poslovali, so do ukrepa upravičeni tudi tisti delodajalci, ki se jim bodo povprečni mesečni prihodki v letu 2020 zaradi epidemije ali posledic epidemije znižali za več kot 20 odstotkov glede na povprečne mesečne prihodke v letu 2020 do 12. marca 2020. Če pogoji iz tega odstavka ob predložitvi letnih poročil za leto 2020 ne bodo doseženi, upravičenec vrne prejeta sredstva na podlagi ukrepa. (Opomba: Kot prihodki se štejejo čisti prihodki od prodaje, ugotovljeni po pravilih o računovodenju ter nadomestila iz zavarovanja za starševsko varstvo).

Uveljavljanje:

- elektronska vloga na Zavod RS za zaposlovanje (vlogi delodajalec priloži oceno upada prihodkov, za pravilnost katere kazensko in materialno odgovarja ter dokazila o napotitvi delavcev na začasno čakanje na delo zaradi začasne nezmožnosti zagotavljanja dela iz poslovnega razloga)

Rok za uveljavljanje:

- v osmih dneh od napotitve delavca na začasno čakanje na delo.

Obdobje upravičenosti:

- Delodajalec lahko napoti posameznega delavca na začasno čakanje na delo najdlje do 31. decembra 2020 (Opomba: Vlada RS bo lahko ukrep podaljšala do 30. 6. 2021)

- Če je delodajalec napotil delavce na začasno čakanje na delo že pred uveljavitvijo tega zakona za obdobje od 1. oktobra 2020, lahko vloži vlogo v osmih dneh od uveljavitve tega zakona (to je do 1. 11. 2020), če izpolnjuje vse pogoje za uveljavitev pravice.

Višina nadomestila in višina delnega povračila izplačanega nadomestila plače:

- Delavec ima v času začasnega čakanja na delo pravico do nadomestila plače v višini, kot je določena v Zakonu o delovnih razmerjih za primer začasne nezmožnosti zagotavljanja dela iz poslovnega razloga (138. člen ZDR-1; to je 80% povprečne mesečne plače za polni delovni čas iz zadnjih treh mesecev oziroma iz obdobja dela v zadnjih treh mesecih pred začetkom odsotnosti, pri čemer pa to nadomestilo, na podlagi drugega odstavka 71. člena tega zakona, ne sme biti nižje od minimalne plače v RS (940,58 EUR).
- Višina delnega povračila izplačanega nadomestila plače iz prejšnje alineje se delodajalcu povrne s strani Republike Slovenije, in sicer višina delnega povračila izplačanega nadomestila plače znaša 80% nadomestila plače in je omejena z višino najvišjega zneska denarnega nadomestila za primer brezposelnosti, določenega v zakonu, ki ureja trg dela. V 80% nadomestila plače, ki ga krije Republika Slovenija, je vključeno nadomestilo plače in prispevki za vsa socialna zavarovanja (bruto I). (OPOMBA: Drugi odstavek 73. člena zakona določa, da višina delnega povračila izplačanega nadomestila plače iz 71. člena tega zakona s strani Republike Slovenije ne sme presegati 80 odstotkov vrednosti izplačanega nadomestila plače.)

Pogoji:

- Pravice do povračila izplačanih nadomestil plače ne more uveljavljati delodajalec:
 - ki ne izpolnjuje obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ki jih pobira davčni organ, če ima neplačane zapadle obveznosti na dan vložitve vloge. Šteje se, da delodajalec ne izpolnjuje teh obveznosti tudi, če na dan vložitve vloge ni imel predloženih vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjih petih let do dne oddaje vloge
 - če je nad njim uveden postopek stečaja ali če se nahaja v likvidacijskem postopku
- V obdobju prejemanja povračila izplačanih nadomestil plače mora delodajalec delavcem izplačevati nadomestila plače ter delavcem ne sme odrejati nadurnega dela ali začasno prerazporediti delovnega časa, če to delo lahko opravi z delavci na začasnem čakanju na delo.
- Delodajalec, ki prejema ali je prejemal sredstva v skladu s tem zakonom, mora prejeta sredstva vrniti v celoti, če začne postopke likvidacije po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, v obdobju:
 - prejemanja sredstev in
 - po prenehanju prejemanja sredstev, ki je enako obdobju prejemanja sredstev
- Delodajalec v obdobju prejemanja delnega povračila nadomestila plače ne sme začeti postopka odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga delavcem, ki jih je napotil na začasno čakanje na delo, ali odpovedati pogodbe o zaposlitvi večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov, razen če je bil program razreševanja presežnih delavcev sprejet že pred 13. marcem 2020 in delodajalec za te delavce ni uveljavil pravice do

povračila nadomestila plače po tem zakonu ali ZIUOOPE ali ZIUZEOP ali ZIUPODV (kršitev prepovedi odpuščanja).

Ukrep št. 2 (členi od 88 do 92):

- **izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka**

Upravičenci:

- samozaposleni (samostojni podjetnik, poklicni športnik, zasebni športni delavec), ki je bil registriran za opravljanje dejavnosti najmanj od 1. septembra 2020 do uveljavitve tega zakona in dejavnosti zaradi posledic epidemije COVID-19 ne more opravljati ali jo opravlja v bistveno zmanjšanem obsegu tudi po zaključku epidemije COVID-19 ter je na dan uveljavitve tega zakona v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključen na podlagi 15. člena ZPIZ-2
- družbenik ali delničar gospodarske družbe oziroma ustanovitelj zadruga ali zavoda, ki je poslovodna oseba in ki je bil registriran za opravljanje dejavnosti najmanj od 1. septembra 2020 do uveljavitve tega zakona in dejavnosti zaradi posledic epidemije COVID-19 ne more opravljati ali jo opravlja v bistveno zmanjšanem obsegu tudi po zaključku epidemije COVID-19 ter je na dan uveljavitve tega zakona v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključen na podlagi 16. člena ZPIZ-2
- če upravičenci v zavarovanje na podlagah 15. in 16. člena ZPIZ-2 za posamezni mesec niso vključeni za celotni mesec ali za polni zavarovalni čas, so upravičeni do sorazmernega dela izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka glede na delež vključitve v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje za posamezni mesec oziroma do polnega zavarovalnega časa po teh podlagah. Delež vključitve v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje za posamezni mesec oziroma do polnega zavarovalnega časa po teh podlagah se za posamezni mesec določi upošteva povprečno dnevno število ur vključitve v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje v posameznem mesecu.

Uveljavljanje:

- izjava na Finančno upravo RS preko njihovega informacijskega sistema

Rok za uveljavljanje:

- Upravičencu, ki vloži izjavo od 1. oktobra do 31. oktobra 2020 za oktober, nakaže FURS mesečni temeljni dohodek 10. novembra 2020. Upravičencu, ki vloži izjavo od 1. novembra do 30. novembra 2020 za november ali za oktober in november skupaj, FURS nakaže mesečni temeljni dohodek do 10. decembra 2020. Upravičencu, ki vloži izjavo od 1. decembra do 31. decembra 2020 za december ali za december in november ali za december in oktober ali za vse tri mesece skupaj, nakaže FURS mesečni temeljni dohodek najpozneje do 10. januarja 2021.

Višina izredne pomoči:

- 1.100 EUR na mesec za oktober, november in december 2020 (mesečni temeljni dohodek je oproščen plačila vseh davkov in prispevkov). OPOMBA: Izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka za upravičence, ki so vložili vlogo za izplačilo delno povrnjenega izgubljenega dohodka, se za posamezen mesec zmanjša za višino izplačanega delno povrnjenega izgubljenega dohodka.

Pogoji:

- Do izplačila izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka je upravičen upravičenec, ki:
 - na dan vložitve vloge za izredno pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka nima neplačanih zapadlih obveznih dajatev in nima neizpolnjenih drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ki jih pobira davčni organ
- Šteje se, da upravičenec zaradi posledic epidemije COVID-19 ne more opravljati dejavnosti ali jo opravlja v bistveno zmanjšanem obsegu, če bodo prihodki upravičenca v letu 2020 zaradi posledic epidemije COVID-19 upadli za več kot 20% glede na leto 2019. Če ni posloval v celotnem letu 2019 oziroma 2020, je do pomoči upravičen tudi tisti upravičenec, ki se mu bodo povprečni mesečni prihodki leta 2020 zaradi posledic epidemije COVID-19 znižali za več kot 20% glede na povprečne mesečne prihodke v letu 2019. Če v letu 2019 ni posloval, je do pomoči upravičen tudi tisti upravičenec, ki se mu bodo povprečni mesečni prihodki v letu 2020 zaradi posledic epidemije COVID-19 znižali za več kot 20% glede na povprečne mesečne prihodke v letu 2020 do 31. avgusta 2020. Če predhodno naštetih pogoji iz te alineje niso doseženi, mora upravičenec vrniti celotno pomoč. (OPOMBA: Za upravičenca, ki ugotavlja prihodke po pravilih o računovodenju, se za prihodke štejejo čisti prihodki od prodaje, ugotovljeni po pravilih o računovodenju, ter nadomestila iz zavarovanja za starševsko varstvo.)

Obveznost vračila izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka:

- Subjekt, ki je uveljavil izredno pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka, mora v primeru, da je od uveljavitve tega zakona prišlo do izplačila dobička, nakupov lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev, izplačil nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost poslovodstvu, izplačanih v letu 2020 oziroma za leto 2020, o tem seznaniti FURS. Prejeta sredstva mora vrniti po vročitvi odločbe, skupaj z zakonsko določenimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od dneva uveljavitve pravic iz tega zakona do dneva vračila.
- Subjekt, ki je uveljavil izredno pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka in naknadno ugotovi, da ni izpolnjeval pogojev za njegovo pridobitev, o tem obvesti FURS najkasneje do roka za predložitev obračuna od dohodkov pravnih oseb za leto 2020 oziroma za obdobje, ki vključuje podatke za obdobje drugega polletja 2020, oziroma do roka za predložitev obračuna davka od dohodkov iz dejavnosti za leto 2020, in vrniti znesek prejete pomoči v 30 dneh od vročitve odločbe. Po poteku roka za plačilo se mu obračunavajo zakonske zamudne obresti po Zakonu o predpisani obrestni meri zamudnih obresti (Uradni list RS, št. 11/07 – uradno prečiščeno besedilo).

OPOMBA: Če upravičenec vrne izredno pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka in je za isto obdobje, za katerega je prejel izredno pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka, izpolnjeval pogoje za delno povrnjeni izgubljeni dohodek iz 93. člena tega zakona,

lahko v 30 dneh od vračila izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka vloži vlogo preko informacijskega sistema FURS. FURS izplača delno povrnjeni izgubljeni dohodek v 15 dneh od prejema vloge.

Ukrep št. 3 (členi 93 do 97):

- **delno povrnjeni izgubljeni dohodek za samozaposlene in družbenike za čas trajanja karantene na domu ali nezmožnosti opravljanja dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva otroka**

Upravičenci:

- upravičenec za delno povrnjeni izgubljeni dohodek, ki zaradi odrejene karantene na domu ali nezmožnosti opravljanja dela zaradi višje sile, zaradi obveznosti varstva otroka zaradi odrejene karantene ali druge zunanje objektivne okoliščine nemožnosti obiskovanja vrtca ali šole, ne more opravljati dejavnosti in organizirati opravljanja dejavnosti na domu, je:
 - samozaposleni (samostojni podjetnik, poklicni športnik, zasebni športni delavec), ki je na dan uveljavitve tega zakona v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključen na podlagi 15. člena ZPIZ-2
 - družbenik ali delničar gospodarske družbe oziroma ustanovitelj zadruga ali zavoda, ki je poslovodna oseba, in je na dan uveljavitve tega zakona v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključen na podlagi 16. člena ZPIZ-2

OPOMBA: V okvir obveznosti varstva zaradi višje sile zaradi odrejene karantene ali druge zunanje objektivne okoliščine nemožnosti obiskovanja vrtca ali šole se šteje otroke do vključno 5. razreda osnovne šole, otroke v prilagojenih in posebnih programih v osnovnih šolah s prilagojenim programom in v zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami ter otroke, ki imajo v odločbi o usmeritvi določeno pomoč spremljevalca.

Uveljavljanje:

- vloga na Finančno upravo RS preko njihovega informacijskega sistema

Rok za uveljavljanje:

- V 30 dneh od vročitve odločbe o karanteni oziroma pridobitve drugega ustreznega dokazila, da je nastopila druga zunanja objektivna okoliščina nezmožnosti obiskovanja vrtca ali šole, vendar najkasneje do 31. decembra 2020.
- Upravičencu, ki vloži vlogo od 1. oktobra do 31. oktobra 2020 nakaže FURS delno izgubljeni dohodek 10. novembra 2020. Upravičencu, ki vloži vlogo od 1. novembra do 30. novembra 2020 za november ali za oktober in november skupaj, FURS nakaže delno izgubljeni dohodek do 10. decembra 2020. Upravičencu, ki vloži vlogo od 1. decembra do 31. decembra 2020 za december ali za december in november ali za december in oktober ali za vse tri mesece skupaj, nakaže FURS delno izgubljeni dohodek najpozneje do 10. januarja 2021.

Obdobje upravičenosti:

- od 1. 9. 2020 do 31. 12. 2020

Višina delno povrnjenega izgubljenega dohodka:

- 250 EUR za vsako odrejeno karanteno ali za čas, ko ni zmožen opravljanja dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva otroka zaradi odrejene karantene ali druge zunanje objektivne okoliščine nemožnosti obiskovanja vrtca ali šole, vendar ne več kot 250 eurov za 10 dni, 500 eurov za 20 dni in 750 eurov v enem mesecu. (delno povrnjeni izgubljeni dohodek je oproščen plačila vseh davkov in prispevkov)

Pogoji:

- Upravičencu se izgubljeni dohodek delno povrne, če se odpravi v državo na zelenem ali oranžnem seznamu v času njegovega odhoda iz Republike Slovenije in mu je ob prehodu meje pri povratku v Republik Sloveniji bila odrejena karantena, ker je bila država uvrščena na rdeči seznam, ali če mu je odrejena karantena zaradi stika z okuženo osebo ali nezmožnosti opravljanja dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva otroka zaradi odrejene karantene ali druge zunanje objektivne okoliščine nemožnosti obiskovanja vrtca ali šole.
- Če je oseba upravičena do izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka za isto obdobje ni upravičena do povrnitve izgubljenega dohodka po tem ukrepu (Če sta bila upravičencu za isti čas izplačana izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka in delno povrnjeni izgubljeni dohodek po tem ukrepu, je upravičenec dolžan vrniti delno povrnjeni izgubljeni dohodek.).

Ukrep št. 4 (člen 20):

- **kratkotrajna odsotnost zaradi bolezni**

Upravičenci:

- delavec je lahko odsoten z dela zaradi bolezni brez potrdila o upravičeni zadržanosti od dela, ki ga izda izbrani osebni zdravnik

Uveljavljanje:

- delavec o vsakokratni kratkotrajni odsotnosti zaradi bolezni pisno ali elektronsko obvesti delodajalca prvi dan odsotnosti.

Obdobje upravičenosti:

- do tri zaporedne delovne dni v kosu, in sicer največ enkrat v posameznem koledarskem letu

Pogoji:

- Delavec v času koriščenja kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni ne sme opravljati pridobitne dejavnosti ali se gibati izven kraja svojega bivanja, v nasprotnem primeru se delodajalcu nadomestilo za čas kratkotrajne odsotnosti z dela zaradi bolezni ne izplača.

II.) [Zakon o interventnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic epidemije COVID-19 \(Uradni list RS, št. 80/20\)](#)

Ukrep:

- **delno subvencioniranje skrajšanja polnega delovnega časa (členi 10 do 23)**

Upravičenci:

- vsi delodajalci v Republiki Sloveniji (športno društvo, samostojni podjetnik, poklicni športnik, zasebni športni delavec), ki so bili vpisani v Poslovni register Slovenije pred 13. marcem 2020 in imajo zaposlene delavce za polni delovni čas ter po njihovi oceni najmanj 10% zaposlenim mesečno ne morejo zagotavljati najmanj 90 % dela

Uveljavljanje:

- vloga na Zavod RS za zaposlovanje

Obdobje upravičenosti:

- od 1. 11. 2020 do 31. 12. 2020 (Vlada RS lahko ukrep podaljša do 30. 6. 2021)

Rok za uveljavljanje:

- Delodajalec mora sporočiti Zavodu RS za zaposlovanje, da je delavcu odredil delo s skrajšanim delovnim časom, najpozneje v treh delovnih dneh od dneva odreditve

Višina subvencije:

- 448 eura na delavca mesečno ob zagotavljanju dela za skrajšani delovni čas v obsegu od 20 do vključno 24 ur tedensko,
- 336 eura na delavca mesečno ob zagotavljanju dela za skrajšani delovni čas v obsegu od 25 do vključno 29 ur tedensko,
- 224 eura na delavca mesečno ob zagotavljanju dela za skrajšani delovni čas v obsegu od 30 do vključno 34 ur tedensko,
- 112 eura na delavca mesečno ob zagotavljanju dela za skrajšani delovni čas v obsegu 35 ur tedensko.

Pogoji:

- Pred sprejetjem odločitve o odreditvi dela s skrajšanim delovnim časom se mora delodajalec o obsegu dela s skrajšanim delovnim časom, številu zaposlenih, ki jim bo takšno delo odrejeno in trajanju odreditve posvetovati s sindikati pri delodajalcu, če sindikata pri delodajalcu ni, pa s svetom delavcev, in pridobiti pisno mnenje sindikata oziroma sveta delavcev. Če pri delodajalcu ni sindikata niti sveta delavcev, mora delodajalec pred sprejetjem odločitve obvestiti delavce na pri delodajalcu običajen način.
- V obdobju prejemanja subvencije mora delodajalec delavcem, ki jim je odrejeno delo s skrajšanim delovnim časom, redno izplačevati plačo in nadomestilo plače v sorazmernem delu glede na odrejeni delež dela oziroma delnega začasnega čakanja na delo.
- Delodajalec ne sme:
 - v obdobju prejemanja subvencije in še mesec dni po tem obdobju začeti postopka odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga delavcem, ki jim je odredil delo s skrajšanim delovnim časom, ali odpovedati pogodbe o zaposlitvi

večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov, razen če je bil program razreševanja presežnih delavcev sprejet že pred 13. marcem 2020 in delodajalec za te delavce ni uveljavil subvencije po tem zakonu ali ZIUZEOP (kršitev prepovedi odpuščanja) in

- v obdobju iz prejšnjega odstavka odrediti nadurnega dela, neenakomerno razporediti ali začasno prerazporediti delovnega časa, če to delo lahko opravi z delavci, ki jim je odrejeno delo s skrajšanim delovnim časom.

- Delodajalec je dolžan voditi evidenco o izrabi delovnega časa delavca, ki mu odredi delo s skrajšanim delovnim časom v skladu s tem zakonom, na način, da je iz nje razviden čas prihoda in odhoda z dela. Čas prihoda in odhoda z dela se mora vpisati v evidenco o izrabi delovnega časa ob dejanskem prihodu in odhodu delavca z dela.
- Delodajalec, ki prejema ali je prejemal sredstva po tem zakonu, mora prejeta sredstva z zakonitimi zamudnimi obrestmi vrniti v celoti, če začne postopke likvidacije po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, v obdobju:
 - prejemanja sredstev in
 - po prenehanju prejemanja sredstev, ki je enako obdobju prejemanja sredstev
- Delodajalec, ki je prejel subvencijo na podlagi tega zakona, mora v primeru, da je od uveljavitve tega zakona prišlo do izplačila dobička, nakupov lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev, izplačil nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost poslovodstvu, izplačanih v letu 2020 oziroma za leto 2020, o tem seznaniti Finančno upravo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS). Prejeta sredstva mora vrniti po vročitvi odločbe, skupaj z zakonsko določenimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od dneva prejema subvencije do dneva vračila.

III.) **Zakon o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitev posledic epidemije COVID-19**

Ukrep:

- **poročstvo Republike Slovenije za poplačilo kreditnih pogodb, sklenjenih v obdobju od 12. 3. 2020 do 30. 6. 2021**

Upravičenci:

- pravne osebe ter fizične osebe, ki opravljajo dejavnost in se uvrščajo med mikro, majhna, srednja in velika podjetja s sedežem v Republiki Sloveniji

Uveljavljanje:

- vlogo upravičenec vloži pri banki, pri kateri želi skleniti kreditno pogodbo